

Referat fra møde den 30. november 2022

Hovedstaden
J.nr. 22/21927

i brugerrådet for Naturstyrelsen Hovedstaden

Mødedeltagere:

Dorthe O. Andersen, Danmarks Idræts Forbund
Poul Evald Hansen, Danmarks Naturfredningsforening
Ingelise Aarøe Petersen, Dansk Ornitologisk Forening
Jens Overgaard, DGI
Vibeke Preisler, Friluftsrådet
Søren Espersen, Natur og ungdom
Anna Bodil Hald, Botanisk Forening
Henrik Ibsen, Entomologisk Forening
Lis Nielsen, Dansk Vandrelaug
Helle Bomgaard, Danske Handicaporganisationer
Hanne Krarup Nielsen, Det Danske Spejderkorps
Troels Bent Hansen, Danmarks Orienteringsforbund
Lars Bruun, Dansk Rideforbund

Charlotte Mølgaard, Naturstyrelsen Hovedstaden
Stephan Springborg, Naturstyrelsen Hovedstaden
Stella Blichfeldt, Naturstyrelsen Hovedstaden
Kristian Kvist, Naturstyrelsen Hovedstaden
Steen Bjarke Hansen, Naturstyrelsen Hovedstaden
Jacob Skriver, Naturstyrelsen Hovedstaden
Camille Heilberg, Naturstyrelsen Hovedstaden
Kim Søderlund, Naturstyrelsen Hovedstaden

Fraværende:

Adam Engel, Wonderful Copenhagen

1. Velkomst, herunder brugerrådets formål og historik

Kim Søderlund bød velkommen og fortalte kort om brugerrådets historik og formål fra det blev nedsat i 1995.

Oprindeligt eksisterede der 2 brugerråd fra de tidligere enheder, Naturstyrelsen Hovedstaden og Naturstyrelsen Østsjælland. Nu er de to brugerråd nedlagt, og ét nyt brugerråd for Naturstyrelsen Hovedstaden oprettes hermed i overensstemmelse med Naturstyrelsens nye retningslinjer for brugerråd fra 2022. Det nye brugerråd har 3 medlemmer fra NST Hovedstadens tidligere brugerråd, 5 fra NST Østsjællands tidligere brugerråd samt 6 nye medlemmer.

2. Præsentation af medlemmerne og af enhedens arealer og arbejdsopgaver

Efter en præsentationsrunde fortalte Kim Søderlund kort om Naturstyrelsen Hovedstadens arealer og de dertil knyttede arbejdsopgaver og tilbud til borgerne.

Naturstyrelsen Hovedstaden er 1 ud af Naturstyrelsens 16 lokale enheder, som hver især forvalter ministeriets arealer inden for en nærmere fastsat geografi.

3. Drøftelse af brugerrådets funktion ud fra de nye retningslinjer

Kim Søderlund indledte med kort at gennemgå de nye retningslinjer for brugerrådet fra august 2022.

Brugerrådet:

- skal bidrage til at skabe lokale løsninger på lokale problemstillinger,
- skal styrke det lokale engagement i og indflydelse på forvaltningen og brugen af de arealer, som Naturstyrelsen forvalter,
- er rådgivende, og det er naturligtvis Naturstyrelsen intention at lytte til de råd, som gives.

Kim Søderlund opfordrede medlemmerne til at sikre, at rådet har en ”god og konstruktiv tone” og husker på, at alle råd og synspunkter er ligeværdige og velkomne. Vi skal berige hinanden med viden og lytte til hinanden. Det giver det bedste grundlag for at kunne træffe oplyste beslutninger i feltet: ”benyttelse contra beskyttelse” – også mellem brugergrupper.

3.1 Brugerrådsmøder

Retningslinje: Der afholdes mindst 2 årlige møder i brugerrådet og typisk på en hverdag kl 15-18.

Der var enighed om, at på sigt skulle de 2 årlige møder i rådet være ét møde med fysisk fremmøde og ét møde digitalt fra ens egen skærm. I 2023 bliver begge møder med fysisk fremmøde, for at vi lærer hinanden bedre at kende, før vi går digitalt.

3.2 Offentlige møder

Retningslinje:

- I tilknytning til brugerrådsmøder skal der afholdes mindst en årlig ekskursion, hvor offentligheden kan inviteres med.
- Der skal således årligt afholdes mindst et arrangement, hvor offentligheden inviteres til at deltage og med mulighed til at komme med forslag eller kommentarer til Naturstyrelsens arealforvaltning.

Der var enighed om at møder ude i naturen er vigtige for rådet – og herunder også at rådet har ekskursioner, hvor kun rådet drøfter ”problemstillingen”.

Der var accept af, at den kommende proces med udlægning af næsten alle enhedens skove til urørt skov vil kræve mange møder for Naturstyrelsen, og dermed at de offentlige møder om dette erstatter ekskursioner og offentlige brugerrådsmøder i de år.

Opstår der behov for særskilte møder om et konkret areal/emne i denne periode, vil brugerrådet naturligtvis blive indkaldt til et særskilt møde / ekskursion.

Når ovenstående proces er færdig, er det hensigten at holde offentlige møder om konkrete arealer (emner) og supplere brugerrådsmøder med ekskursioner.

3.3 Særlige fora

Retningslinje: Den lokale enhed kan nedsætte særlige fora til løsning af specialopgaver.

Brugerrådet drøftede behovet i relation til kommende projekter som:

- Udvidelsen af Dyrehaven med Jægersborg Hegns sydlige del og eventuel plantning af holme af primært buske på de agre, som tidligere blev brugt til produktion af havre inde i Dyrehaven.
- Vestskoven som urørt skov
- Andre?

Der var enighed om at enheden kan nedsætte særlige fora, som mødes om det konkrete emne og/eller areal. Alle brugerrådsmedlemmer tilbydes at deltage og/eller at sende en stedfortræder til fora'et. Man kan også vælge bare at følge fora'ets arbejde via referater.

Under punktet blev rådgivningen om Kalvebod Fælled og Kongelunden også drøftet.

Der var enighed om, at da enhedens arealer indgår i Naturpark Amager, og der i det regi er nedsat et "naturparkråd", som enheden er sekretariat for, så er det oplagt at lade dette råd fungere som et fast særligt fora under dette brugerråd. Brugerrådet får løbende kopi af referater fra møderne i naturparkrådet. Enheden vil i den forbindelse afklare om Botanisk Forening kunne tilbydes en plads i naturparkrådet.

3.4 Referater:

Referaterne fra møderne lægges på enhedens hjemmeside, når de er godkendt. Godkendelsen sker ved at udkast til referat sendes til godkendelse med 2 ugers svarfrist.

Der var enighed om at referater ældre end 3 år kan fjernes fra hjemmesiden – med bemærkning om at man som borger kan kontakte enheden for at få tilsendt ældre referater.

Alle referaterne fra de nu nedlagte brugerråd vil blive fjernet fra hjemmesiden inden for kort tid, idet der skal ryddes op på hjemmesiden i forbindelse med overgang til nyt system i foråret 2023. Referaterne vil kunne rekvireres ved henvendelse til enheden.

4. Status for ”urørt skov”

Kim Søderlund oplyste, at forvaltningsplaner for følgende skove som urørt skov har været i høring i juli og august 2022:

Store Hareskov, Nørreskoven, Ryget Skov, Ganløse Ore, Nyvang, Terkelskov, Farum Lillevang, Rude Skov, Jægersborg Hegn, Jægersborg Dyrehave, Ravnholm og Pinseskoven.

”Foreningen Fri Natur” har påklaget screeningsafgørelsen af 19.9 2022 for Jægersborg Hegn og Ravnholm samt 2 andre screeningsafgørelser på andre enheder – ud af 22 forvaltningsplaner. Hvis foreningen får medhold, forventer foreningen, at Naturstyrelsen har pligt til også at genoptage de resterende 19 sager, da screeningsafgørelserne efter foreningens vurdering er stort set enslydende.

Udpegningen af yderligere 29.000 ha urørt skov var også i høring i juli og august 2022. Efter høringen har Miljøministeriet udpeget yderligere ca 28.000 ha statskov til urørt skov.

For enheden betyder det, at samtlige skove på enheden på nær Sperrestrup Skov (skovrejsning fra 1996) og Enrum Skov (privat ejet, men forpagtet af NST) er udpeget til urørt skov.

Det vides ikke, om en ny regering vil ændre på de gældende retningslinjer for urørt skov fra september 2021 og hvilke frister, der vil blive fastsat, til udarbejdelse af forvaltningsplanerne. Forvaltningsplanerne vil komme til høring, og der vil blive afholdt en række offentlige møder forud for høringen. Brugerrådet vil blive orienteret og inddraget i takt med at processen effektueres.

I henhold til gældende retningslinjer for urørt skov fra september 2021 er Naturstyrelsen i færd med naturgenopretningen for de skove, som har en forvaltningsplan. Man skal huske, at skovene i deres opbygning er indrettet til produktion af kævler og tømmer, og at det derfor har været nødvendigt at afsætte tid til at fjerne uønskede træarter og gøre skoven mere våd og mindre homogen i opbygning (nedbryde de ens aldrende bevoksninger af samme art – her typisk bøg). Som udgangspunkt reduceres antallet af ahorn, men det er ikke målet at den udryddes, for det er ikke realistisk. I enhedens skove bevares rødgran som udgangspunkt, idet der er megen biodiversitet tilknyttet til denne.

Det betyder, at der arbejdes på at:

- Få godkendt projekter, som genopretter den naturlige hydrologi, hvor det er muligt. Myndighedsarbejdet tager tid.
- Fjernelse af ikke-hjemmehørende træer (oversøiske/eksoter) som f.eks. rødeg, douglasgran, kæmpegran (*abies grandis*) er i gang. Unikke, oversøiske træer kan bevares som enkeltstående træer, hvis de ikke forventes at give store problemer som invasive arter. Ær/ahorn skal reduceres i antal, men accepteres som art. Formålet er at hjælpe biodiversiteten ved at give arealet tilbage til de danske træer og buske.
- Ensartede bøge- og ahornbevoksninger gøres mere heterogene ved at fælde og/eller såre træer (veteranisere). Yngre komplette bevoksninger kan også pletvis knuses og så kan man plante hjemmehørende, blomstrende træer og buske i den nye lysning – f.eks. lind, fuglekirsebær, røn, hyld, tjørn og slåen.

- Frihugge gamle ege, som trues af overvoksning af bøg og ahorn.
- Veteranisering af løvtræer i 60-100 års alderen også i gang. Vi har fundet en specialmaskine som er meget effektiv i relation til løvtræer op til 60 års alderen: Den kan vælte træer, knække træer og rive store grene/tveger af, så det ligner stormfald, og som derfor hurtigt giver navnlig svampe og insekter nye biotoper.

5. Placering af 47 nye shelters

Stella Blichfeldt og Camille Heilberg fortalte, at Naturstyrelsen har fået en donation fra A. P. Møller Fonden på i alt 300 nye shelters på Naturstyrelsens arealer i hele landet.

Det er mere populært end nogensinde at overnatte i naturen. Sidste år bookede mere end en kvart million danskere en overnatningsplads i de statslige naturområder landet over.

47 af de 300 shelters er disponeret til Hovedstadens naturarealer. Der er pt. færre tilbud i Hovedstadsområdet sammenlignet med befolkningsgrundlaget. Efterspørgslen er større en udbuddet.

Naturstyrelsens tilbud til lejrpladser er blevet standardiseret og tilbydes gennem ”www.udinaturen.dk”. Der er tale om 2 typer af pladser: Lejrpladser til større grupper (som kan reserveres) og primitive overnatningspladser med 1-2 shelters, hvoraf nogen kan reserveres, mens andre bruges efter først til mølle princippet – og det fremgår af ”www.udinaturen.dk”.

Enheden er ved at finde den helt rigtige placering til de 47 shelters. Det er pt. planen at de skal opføres på 32 pladser. De 16 af pladserne har allerede status som overnatningspladser med bålsteder, men uden shelter. Dvs. der forventes uændret aktivitet, idet der er tale om en opgradering, som gør det nemmere at overnatte.

De resterende shelters placeres på 12 nye pladser – typisk placeringer som er planlagt til formålet i driftsplanen (facilitetszone) og udpeget i forvaltningsplanen for urørt skov som egnet placering.

På mødet blev forslaget til placeringen af de 32 pladser oversigtligt gennemgået. Opførelsen kræver typisk tilladelser fra skovloven, planloven, dispensationer for eventuelle sø- og kystbeskyttelseslinier samt byggetilladelse. Shelterne forventes opført i 2023 og i 2024.

Under forelæggelsen og den efterfølgende drøftelse fik Naturstyrelsen opbakning fra mange af medlemmerne og også mange gode råd. Der blev fremsat bekymring for, om den nye aktivitet på nye pladser pressede dyr og planter væk fra områderne. Og det er ikke nok at Naturstyrelsen checker ”Pas-på-kortet”, men man bør også besigtige arealerne fysisk og checke oplysningerne på de relevante databaser. Det fremgik også af drøftelsen, at store lejrpladser typisk giver mere forstyrrelse end en primitiv overnatningsplads, da brugerne af de primitive overnatningspladser oftest er den ”stille skovvandrers” – og dette bør man være opmærksom på ved valg af areal.

Under drøftelsen anbefalede nogle medlemmer, at bænke kunne være udlagte stammer, mens andre anbefalede savskårne borde-bænke, som er praktiske at spise ved.

Kim Søderlund oplyste, at Naturstyrelsen er enig i, at arealet skal besigtiges konkret og oplysningerne fra arts-databaser vil også blive brugt ved udarbejdelsen af forslaget. Naturstyrelsen vil i lyset af drøftelsen endnu en gang overveje, om det er de rigtige steder, der er udvalgt. Herefter vil myndighedsarbejdet blive sat i gang.

6. Fastlæggelse af møder i 2023

Der var enighed om at reservere:

onsdag den 15. marts kl 15-18 til møde på Naturcenter Herstedhøje

og

onsdag den 8. november kl 15-18 til møde på kontoret i Dyrehaven

Tidspunkt for offentlige møder fastsættes af Naturstyrelsen, når planen for udarbejdelse af forvaltningsplanerne er på plads. I den lyse tid vil møderne blive afholdt på en hverdag kl 17-19. Hvis der ikke er lyst mellem kl 17 og 19 vil mødet blive afholdt en lørdag eller søndag eftermiddag.

7. Eventuelt

Kim Søderlund meddelte:

De nye Natura2000 arealer. Som bekendt besluttede regeringen i 2018 at udpege Rude Skov, Folehave Skov samt alle den tidligere enhed Østsjællandsskove (bortset fra Uggeløse Skov, Sperrestrup Skov og Vestskoven) til at blive Natura2000-områder. Fra 1.11 2018 blev de hver især omfattet af beskyttelsen. Processen med selve den officielle udpegning og godkendelse i EU er fortsat i gang.

Dæmpegård i Tokkekøb Hegn: Naturstyrelsen har forlænget tilbuddet til foreningen ”Dæmpegårds Venner” om køb frem til 31.1 2023. I givet fald sker det via et direkte salg til Dæmpegårds Venner vha. aktstykke og dermed uden udbud. Hvis foreningen ikke køber ejendommen, vil Naturstyrelsen gå videre med et salg via statens ejendomsselskab Freja A/S.

Jægerborg Dyrehave: Naturstyrelsen har besluttet at nedlægge den landbrugsmæssige foderproduktion i selve dyrehaven ved udgangen af 2022. I praksis har 30 ha været inddraget til dette formål, hvoraf de 10 ha har produceret havre i 3 år, og de resterende 2 x 10 ha har været til fri græsning for hjortene i 6 år. Formålet er at give mere plads til naturen og dermed også til de sjældne og beskyttelseskrævende arter, som lever i dyrehaven.

Københavns Befæstning: I 2007 startede Naturstyrelsen i samarbejde med Realdania, Slots- og Kulturstyrelsen samt de 10 beliggenheds kommuner det meget ambitiøse projekt med at renovere og formidle Københavns Befæstning. Projektet er nu endeligt afsluttet i 2022. Projektets resultater er mangfoldige, og der har været et meget stort fokus på formidling og sundhedsfremme, ligesom der er investeret i blivende formidlingspunkter som f.eks. Garderhøjfortet. Endvidere stor indsats for sikring af fortidsmindets bygværker og store forbedringer i infrastruktur (cykelstien og stibroen over Jyllingevej). Samlet er der investeret op mod 170 mio. kr.

Anna Bodil Hald oplyste, at Life Rigkilde projektet, som bl.a. har haft delprojekter i den øvre Mølleådal, afsluttes nu – og med et web-seminar den 1.12 2022.

Poul Evald Hansen spurgte til, om der var et projekt på vej i Vestskoven om mere vand i St. Vejleådalen. Stephan Springborg oplyste, at det går fremad med at modne projektet, som dog stadig er i idéfasen. EnergiDK, som ejer el-masterne, har, såvidt enheden er oplyst, vurderet, at el-masterne vil vedblive at stå stabilt ved en eventuel vandstandshævning til niveau med mastefødderne. Dette er en ændring i forhold til tidligere vurderinger og vil gøre det nemmere at gøre ådalen vådere.

Troels B. Hansen oplyste, at han oplever færre cykelryttere på MTB og flere ryttere på gravelbikes. Han oplever færre konflikter end tidligere mellem MTB-ryttere og andre skovgæster, fordi MTB-rytterne har lært at tage hensyn. Troels oplever desværre også øgede konflikter mellem ryttere på gravelbikes og andres skovegæster, og her kunne en oplysningskampagne måske hjælpe med at reducere antallet af konflikter?
Der var generelt enighed i brugerrådet om ovenstående, og dem, som har mulighed for det, vil tage opfordringen om en oplysningskampagne med til deres bagland.